

UNIE PRO ŘEKU MORAVU

UNION FOR THE MORAVA RIVER

občanské sdružení se sídlem: Hrubá Voda 10, 783 61 Hlubočky, info@uprm.cz, www.uprm.cz

Kontaktní adresa:

Mgr. Michal Krejčí
Unie pro řeku Moravu, Olomouc
Hrubá Voda 10, 783 61 Hlubočky
tel.: 585 204 495, mobil: 731 058 206
hruba.voda@centrum.cz; www.uprm.cz

V Hrubé Vodě dne 2. listopadu 2009

Adresát:

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
Správa CHKO Pálava
Mgr. Pavel Dedek
Náměstí 32
692 01 Mikulov

Věc: „Morava ř. km 69,580 – 70,225, Lanžhot, soutok s Dyjí – oprava toku“

Vážený,

rádi bychom tímto doplnili své stanovisko ke správnému řízení vedenému ve věci vydání případné výjimky ze základních ochranných podmínek zvláště chráněných druhů - ledňáčka říční (Alcedo atthis) a bobra evropského (Castor fiber), která je podmínkou pro možnost realizace stavby: „Morava ř. km 69,580 – 70,225, Lanžhot, soutok s Dyjí – oprava toku“. Dne 7. října vydala Unie pro řeku Moravu (UPRM) k této věci své první vyjádření, které se zabývalo především formálně-správní stránkou věci. Na toto vyjádření, jež zůstává v platnosti, chceme nyní navázat tímto doplňujícím stanoviskem. Po seznámení se s podklady z projektové dokumentace podáváme k navrhovanému řešení opravy Moravy tyto připomínky:

➤ V příloze žádosti firmy Aqua Centrum Břeclav s.r.o. (dále „žadatel“) je v bodu c) uvedeno, že „stabilizaci břehů kamenným záhozem lze považovat za přírodě blízké opatření, které dokáže zajistit dostatečnou stabilitu břehů a zamezí dalšímu ohrožování hraničních kamenů. Jiná technická opatření (opěrné zdi, drátokamenné koše, apod.) by byla určitě zásahem s výrazně větším dopadem na ochranu přírody“. S tímto tvrzením nesouhlasíme a pokládáme jej za nepodložené a tudíž zavádějící.

Předně nelze tvrdit, že kamenný zához je v podmínkách nížinného úseku řeky Moravy „přírodě blízkým opatřením“, když v tomto říčním úseku se kámen přirozeně prakticky nevyskytuje. Kámen zde tedy je (a 200 kg balvany zvláště) jednoznačně cizorodým prvkem. Přitom dle projektu má šíře kamenného záhozu činit v průměru pět metrů a výška tohoto tělesa pak dva a půl metru. Pokud by byl tento kamenný objekt nasypán vedle toku Moravy na souši, vytvořil by úctyhodnou hradbu, kterou by málokdo nazval přírodě blízkou. Nadto

má být ještě nad tuto základní kamennou skulpturu položena rovnanina z lomového kamene, jejíž výška činí dalšího jeden a půl metru.

Zajistit stabilitu břehů, a tím i ochranu hraničních kamenů, lze jistě i jinými způsoby, než za pomoci kamenného záhozu a rovnaniny či opěrných zdí nebo drátokamennými koši, které nám žadatel nabízí jako pro ochranu přírody méně výhodnou srovnávací alternativu. Nalézt vhodný způsob řešení je ovšem prvotní věcí zadavatele projektu opravy toku a především pak jeho zpracovatele. Projektant má navrhnout takové řešení, které zabezpečí stabilitu břehů a přitom bude k přírodě šetrné či dokonce půjde o přírodě blízké opatření. Tento případ dle názoru UPRM v dané věci rozhodně nenastal. Stávající nestabilita pravého břehu Moravy v předmětném úseku je dána již samotnou hloubkou říčního koryta - tedy výškou jeho břehů, která v průměru činí pět metrů. Přičemž příkrost takto vysokých říčních břehů je enormní. Jedno z možných řešení tedy nabízí rozčlenění takto vysokého a prudkého svahu do dvou částí, které by byly odděleny plochou bermou o min. šířce pěti metrů. Ochrana břehů by dále mohla být posílena pomocí biotechnických dřevních prvků v podobě přírodě blízkých srubových staveb. Takto nastíněná úprava by splnila požadovaný účel a přitom by šlo o variantu k přírodě šetrnější.

Výše uvedenými řádky chceme říci, že projektem navrhované řešení - tj. přeneseně „podvodní kamenná hradba s cimbuřím vystupujícím nad běžné hladiny“ - není z možných alternativ tou jedinou a rozhodně ne nejlepší a již vůbec ne přírodě blízká.

➤ Nevyřešenou otázkou ovšem zůstává zda je stabilizace pravého břehu Moravy v předmětném úseku vůbec zapotřebí a pokud ano, zda není v rozporu s veřejným zájmem na ochranu přírody a krajiny, který je chráněn zákonem č. 114/1992 Sb. (zákon o ochraně přírody a krajiny), případně pokud v rozporu je, tak jestli existuje veřejný zájem na realizaci této „opravy toku“, který výrazně převažuje nad zájmem ochrany přírody a krajiny.

Jak UPRM uvedla již ve svém prvním stanovisku ze dne 4. října 2009, tak žadatel neprokázal existenci veřejného zájmu, který by umožnil vydání výjimek ze základních ochranných podmínek zvláště chráněných druhů živočichů. Žadatel se sice v příloze své žádosti odvolává na hraniční kameny, které vyznačují státní hranici ČR a jejichž stabilita je dle žadatele ohrožena, avšak odkazuje v tomto pouze na vodní zákon a povinnosti správce vodního toku v něm uvedené. Povinností správce vodního toku je dle vodního zákona povícero – mezi jinými i obnova přirozených koryt vodních toků, zejména pak ve zvláště chráněných územích a v územních systémech ekologické stability (což je i případ předmětného úseku řeky Moravy), další povinností je i pečovat o koryta vodních toků tak, aby se co nejvíce blížila přirozeným podmínkám. Žádná z povinností správce vodního toku daná vodním zákonem však sama o sobě nezakládá veřejný zájem na provedení požadované akce.

Co se týče ochrany státní hranice a jejího vyznačení hraničními kameny, tak UPRM zde opětovně upozorňuje na ustanovení § 12 písm. a) zákona č. 312/2001 o státních hranicích, které upravuje povinnosti správce hraničního vodního toku. Zákon o státních hranicích v uvedeném místě praví, že „*správce hraničního vodního toku je povinen udržovat hraniční vodní tok podle možnosti tak, aby nedocházelo ke změnám koryta hraničního vodního toku, pokud tomu nebrání podstatné vodohospodářské nebo ekologické zájmy*“. Dle názoru UPRM je ochrana bobra evropského a ledňáčka říčního takovým podstatným ekologickým zájmem, navíc je tato ochrana veřejným zájmem.

Výše uvedenými řádky chceme poukázat na to, že pro vydání výjimky k požadované „opravě toku“ není naplněn nutný zákonný předpoklad, kterým je výrazná převaha jiného veřejného zájmu nad zájmem ochrany přírody. Zároveň poukazujeme na to, že výjimku ze zákazu u zvláště chráněných živočichů lze udělit jen v případech, které jsou taxativně vymezeny v § 56 odstavci 3) písmenu a) až i) zákona o ochraně přírody a krajiny, přičemž podaná žádost do tohoto výčtu možností nezapadá.

➤ Dalším nutným zákonným předpokladem pro udělení požadované výjimky je neexistence jiného uspokojivého řešení. Jak jsme již uvedli výše, tak projektem navrhované řešení není z možných variant stabilizace moravního břehu tím nejlepším a jediným řešením, ale naopak jsou možné i jiné uspokojivé alternativy, které mohou splnit požadovaný účel „opravy toku“ a přitom být k přírodě šetrnější či dokonce přírodě blízké.

➤ Taktéž zákon stanoví, že populace dotčených zvláště chráněných druhů musí být udrženy v příznivém stavu z hlediska jejich ochrany, pokud tato podmínka není naplněna, nelze požadovanou výjimku povolit. Ani tímto aspektem se však žadatel hlouběji nezabýval a ve vztahu k zvláště chráněným druhům (bobr, ledňáček) si vystačil s tvrzením, že „*po ukončení sanačních prací lze s jistotou předpokládat jejich návrat*“. Přitom v případě realizace „opravy toku“ by jednoznačně došlo k přímému zničení sídla a biotopu těchto chráněných druhů, což je významné zvláště v případě ledňáčka říčního pro kterého jsou strmé až kolmé říční břehy vhodným místem k hnízdění. Kam by se ledňáček v této souvislosti po vybudování kamenného opevnění vracel nám není jasné a na rozdíl od žadatele se nedomníváme, že „*v průběhu prací na sanaci břehové nátrže může dojít maximálně k rušení chráněných živočichů*“. Jsme názoru, že žadatel měl naplnění výše uvedeného zákonného předpokladu na vydání výjimky doložit adekvátním odborným materiálem (např. biologickým hodnocením či tzv. „*naturovým hodnocením*“ dle § 45i zákona o ochraně přírody a krajiny).

Na základě výše uvedeného nesouhlasí Unie pro řeku Moravu s udělením výjimky ze základních podmínek ochrany zvláště chráněných živočichů – bobra evropského a ledňáčka říčního, která je požadována pro provedení akce: „Morava ř. km 69,580 – 70,225, Lanžhot, soutok s Dyjí – oprava toku“.

S pozdravem

UNIE PRO ŘEKU MORAVU
UNION FOR THE MORAVA RIVER

Sídlo: Hrubá Voda 10, 783 61 Hlubočky
IČO: 60552417, DIČ: CZ 60552417
Česká spořitelna a.s., č.ú.1345338319/0800
www.uprm.cz, info@uprm.cz, 585 204 495

.....
Mgr. Michal Krejčí
předseda Rady mluvčích
Unie pro řeku Moravu